

MAHITAJI MAALUM YA KIELIMU KARATASI YA MSAADA 1



Vidokezo muhimu vya kuanzisha programu yako kusaidia watoto ambao wana Mahitaji ya Mawasiliano

Utangulizi

Hotuba, lugha au hitaji la mawasiliano huelezea shida katika eneo moja au mengi ya mawasiliano. Hii inaweza kuwa katika utengenezaji wa usemi, uelewa wa lugha, matumizi ya lugha, kushirikiana na watu wengine na katika uelewa wa mawasiliano yasiyo ya maneno.

Watoto wanaweza kuonyesha mahitaji anuwai ya mawasiliano na mwingiliano. Baadhi ya mahitaji haya yanaweza kuhusishwa na Shida za wigo wa Usonji/Tawahudi (Autistic spectrum), hotuba, lugha au hitaji la mawasiliano au hitaji la mawasiliano lililounganishwa na ulemavu mkubwa wa ujifunzaji.

Shida katika wigo wa Usonji/Tawahudi (Autistic Spectrum) inashughulikia anuwai ya shida za ukuaji kutoka kwa Usonji/Tawahudi wa Kawaida kwenda kwa maradhi ya Aspaja (Asperger's Syndrome). Mtoto aliye na shida katika wigo wa Usonji/Tawahudi (Autistic Spectrum) atakuwa na kiwango fulani cha shida na mwingiliano wa kijamii, mawazo ya kijamii (uwezo wa kuona maoni mbadala) na mawasiliano ya kijamii. Hii inaweza kuathiri urafiki, wakati mtoto anajitahidi kuelewa hisia pamoja na mawasiliano ya maneno na yasiyo ya maneno.

Tabia huundwa karibu na hamu kubwa ya kawaida na ukosefu wa kubadilika kwa kufikiria. Hali mpya na isiyo ya kawaida inaweza kuwa ngumu kwa mtoto kushughulikia.

Mtoto aliye na shida katika wigo wa Usonji/Tawahudi (Autistic Spectrum) atapambana na mtazamo thabiti juu ya maisha, atazingatia mahitaji yao, atahitaji muundo na utaratibu kujengwa katika siku zao na atapambana na kushirikiana na wengine na pia anaweza kupigana na maswala ya hisia. Iliyunganishwa na msisimko wa kuona, sauti, ladha, muundo na harufu.

Ulemavu mkubwa wa kujifunza huathiri watoto na watu wazima na huathiri uwezo wa kuwasiliana na kujitegemea. Mtu huyo anaweza kuwa na maswala ya kuona, kusikia, hotuba na harakati.

Mfano wa ratiba ya kuona



Karibu



Imba



Matangazo

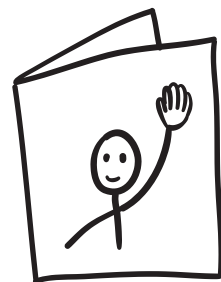


Omba



Shule ya
jumapili

Mfano wa kadi ya usaidizi



Vidokezo Vingine vya Vitendo

- Weka eneo la kujifunzia mtoto kuwa karibu na msaada wa mtu mzima
- Toa ratiba ya kuonekana kwa muundo wa programu
- Matumizi ya vidokezo vya "kwanza" na "kisha" yatasaidia kuelewa zaidi
- Mwongoze mtoto kupitia mabadiliko ndani, ndani na nje ya programu
- Tumia vipima muda kusaidia mabadiliko (mabadiliko katika utaratibu wako wa programu)
- Kuwa makini na masuala ya hisia wakati wa kupanga shughuli
- Sehemu tulivu wakati wa shughuli za kelele inaweza kusaidia
- Tumia kipengele cha mwili kupita karibu na muundo wa kuchukua zamu
- Matumizi ya kadi za usaidizi wa kuona zinaweza kusaidia ikiwa mawasiliano ya maneno ni changamoto
- Gawanya maagizo kuwa sehemu rahisi kufuata
- Kagua ili uelewa
- Usikasirike kwa urahisi na maoni au maswali ambayo yanaweza kuwa hayafai
- Tumia rafiki wa karibu kumsaidia mtu huyo
- Hadithi na sanaa ya video ya kuona inaweza kusaidia uelewa
- Kuwa na huruma na kuunga mkono wakati mtu anapata mzungu mwingi wa hisia
- Kuwa na eneo tofauti tulivu ili kusaidia kukabiliiana na tabia hatarishi
- Matumizi ya kompyuta au kompyuta kibao yanaweza kumsaidia mtoto kushiriki katika shughuli.

MAHITAJI MAALUM YA KIELIMU KARATASI YA MSAADA 2



Vidokezo vya vitendo vya kuanzisha programu yako kusaidia watoto ambao wana Mahitaji ya Kujifunza

Utangulizi

Mahitaji ya kujifunza yanaelezea tofauti kati ya kiwango cha sasa cha ujuzi au ustadi wa mtu binafsi na maarifa au ustadi ambao unahitajika kutekeleza kazi. Mahitaji ya ujifunzaji hushughulikia shida anuwai pamoja na shida kali, wastani na mahususi ya ujifunzaji. Shida mahususi za ujifunzaji zinajumuisha ugonjwa wa dyslexia, dyscalculia na dyspraxia.

Dyslexia huathiri sana ustadi unaohusika katika usomaji sahihi na fasaha ya kusoma na tahajia. Mtu huyo atapambana na ufahamu wa kifonolojia (sauti za jinsi lugha imeundwa), kumbukumbu ya maneno na usindikaji wa maneno.

Dyscalculia huathiri uwezo wa kupata ujuzi wa hisabati, Mtu huyo atapambana na dhana rahisi za nambari na atakosa ufahamu wa ukweli wa nambari, taratibu na utatuzi wa shida.

Dyspraxia huathiri harakati na uratibu, ina athari kwa jumla na udhibiti mzuri wa gari (utumiaji wa misuli kubwa na ndogo).

Mtu aliye na hitaji la kujifunza anaweza kuhangaika na hali ya umakini, kumbukumbu, utatuzi wa shida, hoja, uhamishaji wa ujifunzaji, lugha na kusoma na kuandika. Shida zilizounganishwa na motisha, kujiamini na mahusiano ya kijamii pia yanaweza kuwasilisha.

Mfano wa onyesho la neno muhimu



Vidokezo kadhaa vya vitendo

- Andaa orodha ya kila mahitaji ya mtu binafsi
- Onesha utaratibu wa programu ili kutambua
- Andaa mahali ambapo mtoto anaweza kufanya kazi kwa amani ikihitajika
- Mpange mtu karibu na msaada wa watu wazima
- Rudia maagizo na habari mara kwa mara
- Toa maagizo mafupi
- Ruhusu muda wa ziada wa kufikiria
- Mwambie mtu huyo kurudia maagizo au habari
- Sambaza usumbufu wowote wa kazi kupitia utani
- Kuwa mvumilivu
- Andaa maneno muhimu kwa maonyesho
- Soma kwa sauti
- Toa vikumbusho vinavyosaidia
- Tumia picha na vikumbusho vya kuona
- Badilisha shughuli kwa kuwa na maneno yaliyokamilika ili kutengeneza mapungufu
- Pale ambapo teknolojia ya kompyuta au kompyuta kibao inaruhusu, andika somo lililoandikwa
- Sherehekea mafanikio.

Mfano wa kurekodi somo



MAHITAJI MAALUM YA KIELIMU KARATASI YA MSAADA 3



Vidokezo muhimu vya kuanzisha programu yako kusaidia watoto ambao wana Mahitaji ya Afya ya Kijamaa, Kihemko na Akili.

Utangulizi

Mahitaji ya Afya ya Kijamaa, Kihemko na Akili yanaweza kuanguka katika kategoria kuu mbili, wale ambao wana shida za kijamii, kihemko na kitabia (SEBD- social, emotional and behavioural difficulties) na wale ambao wana upungufu wa umakini / shida ya ugonjwa (ADHD - attention deficit/hyperactivity disorder).

Mtu aliye na shida za kijamii, kihemko na kitabia (SEBD - social, emotional and behavioural difficulties) anaweza kupata mhemko na tabia anuwai. Hizi zinaweza kujumuisha hisia ya kutengwa au kujiondoa, na pia kuwasilisha na tabia zenye changamoto na zenye usumbufu. Tabia hizi zinaweza kuhusishwa na shida za kiafya za kiakili kama vile unyogovu au wasiwasi.

ADHD (attention deficit/hyperactivity disorder). ni utambuzi ambao unatumika kwa watu ambao wanapata shida kwa umakini, kutokuwa na bidii na msukumo. Katika visa vingine mtu huyo anaweza kupatiwa dawa kusaidia kudhibiti tabia zao.

Watoto walio na SEBD (social, emotional and behavioural difficulties) na ADHD (attention deficit/hyperactivity disorder) watapata shida kupata mpango wako. Watahitaji msaada ulioundwa karibu na shida zao na programu inayoruhusu kubadilika. Wanapojisikia kukaribishwa, kuheshimiwa, salama na salama watastawi na wanaweza kufanya maendeleo mazuri na kujenga uhusiano mzuri. Mwitikio mzuri kwa tabia utakuwa muhimu sana, unaoungwa mkono na wakati wa kupumzika na nyakati za kulea (nyakati za kujenga uhusiano).

Vidokezo Vingine vya Vitendo

- Kuendeleza uhusiano mzuri kwa wazazi na walezi
- Kuza uhusiano mzuri na mtu huyo
- Kutoa rafiki mzuri kufanya kazi kwa karibu na mtu huyo
- Kuwa mwangalifu kwa mahitaji ya mtu binafsi
- Mfano wa tabia zinazokubalika na zinazohitajika
- Kuwa na njia nzuri iliyokubaliwa ya kushughulikia tabia zenye changamoto na zenye usumbufu
- Kuwa thabiti katika kushughulikia tabia zenye changamoto na zenye usumbufu
- Shughulika na tabia zenye changamoto na usumbufu kwa faragha
- Kuwa mtulivu unaposhughulika na tabia zenye changamoto na usumbufu
- Chunguza mawazo na hisia
- Kuelewa kuwa tabia ni aina ya mawasiliano
- Kuwa thabiti katika tuzo
- Mitindo tofauti ya ujifunzaji katika programu yako
- Zingatia mambo chanya
- Tumia mawasiliano yasiyo ya maneno kwa ufanisi kusimamia tabia
- Puuza kwa busara inapowezekana
- Elekeza tena inapowezekana
- Toa uchaguzi ili kupunguza migogoro
- Shirikisha mtu huyo katika kupanga na kufanya maamuzi
- Kwa ufupi waulize wazazi na waliojitolea baada ya matukio kusaidia kutambua vichocho vya tabia.
 - Uliza Kilichotokea?
 - Ilifanyika wapi?
 - Iliweka lini?
 - Ilifanyika na nani?
 - Na kwanini ilitokea?

MAHITAJI MAALUM YA KIELIMU KARATASI YA MSAADA 4



Vidokezo vya vitendo vya kuanzisha programu yako kusaidia watoto ambao wana mahitaji ya hisia na / au ya Kimwili

Utangulizi

Uhitaji wa hisia utapatikana wakati mtu anaugua shida ya kuona au upotezaji wa kusikia. Uharibifu wa kuona inaweza kuzorota kutoka kwa macho kidogo, hadi maono kidogo ya mabaki kisha upofu kabisa. Kupoteza kusikia kunaweza kuwa mpole au wastani ambapo njia za mawasiliano za mdomo hutumiwa. Wakati upotezaji wa kusikia ni kali au lugha ya ishara ya kina inaweza kuwa njia inayopendelea ya mawasiliano.

Uhitaji wa ulemavu wa mwili ni wa muda mrefu, kawaida hudumu kwa maisha yote na unaweza kubadilika kila wakati.

Ulemavu huo unaweza kuwa wa kuzaliwa (uliopo tangu kuzaliwa) au kupatikana (kama matokeo ya ajali au suala lingine la kiafya).

Vidokezo Vingine vya Vitendo

- Andaa orodha ya kila mahitaji ya mtu binafsi
- Onesha utaratibu wa programu
- Andaa mahali ambapo mtoto anaweza kufanya kazi kwa amani ikihitajika
- Mketishe mtu karibu na msaada wa watu wazima
- Rudia maagizo na habari mara kwa mara
- Fanya maagizo mafupi
- Ruhusu muda wa ziada wa kufikiria
- Mwambie mtu huyo kurudia maagizo au habari
- Sambaza usumbufu wowote na kazi kupitia utani
- Kuwa mvumilivu
- Andaa maneno muhimu kwa maonyesho
- Soma kwa sauti
- Toa vikumbusho vinavyosaidia
- Tumia picha na vikumbusho vya kuona
- Badilisha shughuli kwa kuwa na maneno yaliyokamilika ili kutengeneza mapungufu
- Pale ambapo teknolojia ya kompyuta au kompyuta kibao inaruhusu, andika somo lililoandikwa
- Sherehekea mafanikio.

MAHITAJI MAALUM YA KIELIMU KARATASI YA MSAADA 5

Vidokezo muhimu vya kuanzisha programu yako kukidhi mahitaji ya watoto wote.

Vidokezo Vingine vya Vitendo

- Kuendeleza uhusiano mzuri kwa wazazi na walezi
- Kukuza uhusiano mzuri kwa watoto na vijana
- Tengeneza utaratibu mzuri ambao umeelezwa kwa kuona
- Hakikisha watu wote wako katika mtazamo wa kuona
- Weka mipaka iliyo wazi na chanya ambayo inatumika kila wakati
- Rufaa kwa mitindo ya watoto ya kujifunza
- Tumia marafiki kusaidia watoto wasio na uwezo
- Simamia kasi ya programu, soma majibu ya watoto
- Simamia mabadiliko, ni vizuri kupitia utumiaji wa vipima muda au nyimbo
- Toa muda na fursa kwa mtoto wakati anapozidiwa
- Zingatia masilahi na nguvu za watoto
- Panga maswali yako na maagizo kwa uangalifu. Kuwaweka rahisi!
- Wape watoto muda wa kufikiria kabla ya majibu
- Kurudia ni muhimu

Mfano wa ratiba ya kuona



Karibu



Imba



Matangazo



Omba



Shule ya
jumapili

Mitindo ya Kujifunza

Mtoto ambaye ni mwanafunzi wa kuona atathamini:

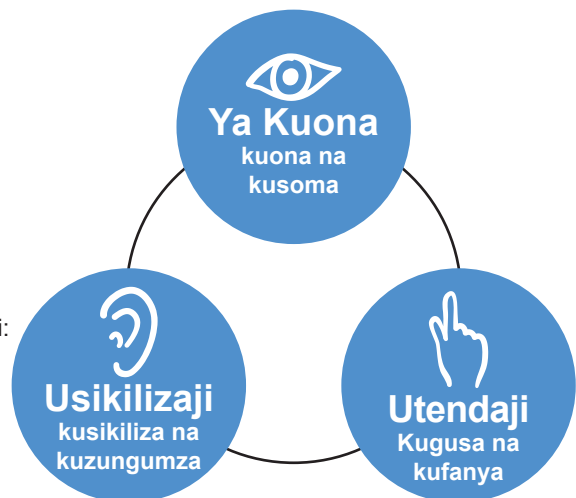
- Matumizi ya picha
- Matumizi ya kadi
- Kupaka rangi na kuchora
- Kufuatilia
- Michezo ya ubaoni
- Matumizi ya kompyuta au kompyuta kibao

Mtoto ambaye ni mwanafunzi wa kusikia atathamini:

- Maagizo ya maneno
- Majadiliano ya kikundi
- Kusikiliza hadithi
- Michezo na maigizo
- Matumizi ya kompyuta au kompyuta kibao

Mtoto ambaye ni mwanafunzi anayejifunza kwa kutenda atathamini:

- Kazi kwa Vitendo
- Matendo
- Michezo na maigizo
- Kutumia mbao nyeupe
- Kukata na kubandika
- Matumizi ya kompyuta au kompyuta kibao



MAHITAJI MAALUM Y KIELIMU KARATASI YA MSAADA 6

Mafunzo ya BES yanaweza kutoa msaada ikiwa unahisi kuzidiwa na mahitaji maalum ambayo unatafuta kufikia kupitia programu yako.

Tuko hapa kukusaidia!

Unawezaje kupata msaada?



1. Angalia karatasi zetu za msaada



2. Pata BES LMS kwa mafunzo



3. Wasiliana na BES kwa mafunzo



4. Kuandaa kikao cha mafunzo na BES